

er den første og den største Aarsag til, at vi gaar ud af dette Finansaar med et saa betydeligt Underskud.

Dernæst er der et andet Forhold, som man maa have for Øje, naar man vil bedømme det finansielle Resultat af det nu afsluttede Finansaar. Det er det, at ikke alene har det været et ekstraordinært Aar i den Forstand, at vi har oplevet Genforeningen med Sønderjylland og ogsaa de finansielle Virkninger deraf, men det har ogsaa været ekstraordinært i den Betydning, at det har været det store Afviklingsaar. Dermed vil jeg ikke sige, at Afviklingen af Krigstiden er tilendebragt med Finansaaret 1920—21. Vi faar Rester af denne Afvikling endnu i Aaret 1921—22, og i en vis Forstand vil selvfølgelig Krigsaarenes Følger gøre sig gældende langt længere ned i Tiden; direkte Rester vil vi altsaa ogsaa have at trækkes med endnu til en vis Grad i 1921—22, men dog i et meget mindre Omfang. Dette illustreres bedst, naar man ser Forholdet med Kornloven, som jo falder med overordentlig stor økonomisk Tyngde paa Finansaaret 1920—21, men som paa Finansaaret 1921—22, idet vi da ikke skal have nogen ny Kornlov, derom er vi jo enige, vil falde med et i Sammenligning med Udgiften i Aar forsvindende ringe Beløb. Og noget lignende gør sig gældende paa forskellige andre Omraader med Afviklingen af de ekstraordinære Foranstaltninger. Befolkningens Forsyning med Levnedsmidler og Varer, for blot at tage denne Gruppe af ekstraordinære Foranstaltninger, vil med Fradrag af de Indtægter paa i alt $2\frac{1}{3}$ Mill. Kr., som Hudeordningen og Smørordningen har bragt, i alt give en Udgift paa godt 116 Mill. Kr., heri indbefattet de godt 10 Mill. Kr., der er afskrevne som Tab paa Foderkager, paa Majs og paa Brænde.

Endelig maa man ikke glemme, naar man vil bedømme dette Finansaar, at det betegner et absolut Højdepunkt i Prisudviklingen. Fra Finansaarets Begyndelse og indtil hen paa Efteraaret var Priserne i en fortsat og voldsom Stigning paa alle mulige Omraader, en Stigning, der gjorde sig særlig stærkt gældende for Brændsel, hvilket i saa høj Grad har paavirket vor Økonomi, og lad mig gøre den parentetiske Bemærkning, at da Statsbanerne dog altid maa have Kul i Reserve for nogle Maanedre, har det store Kulindkøb til de høje Priser, som er blevet kritiseret saa stærkt, ikke øvet nogen betydeligere Indflydelse

paa det Finansaar, vi her taler om, idet Statsbanerne jo i hvert Tilfælde maatte have liggende Forsyning med Kul indtil Finansaarets Slutning, og disse Kul maatte være indkøbte til de høje Priser. Men dette Højdepunkt i Prisudviklingen møder vi paa alle Punkter. Vi har haft de højeste Dyrtilstillæg, vi kommer til, vi har haft de højeste Brændsels- og Materialepriser, vi har haft de højeste Arbejdsløninger, vi har ogsaa haft meget høje Priser paa Levnedsmidler, kort sagt paa alle Omraader af Statens Drift har vi mødt disse uhyre høje Priser. Dette gælder ikke mindst for Byggeforetagenderne. Der har med Rette været klaget over den uendelige Række af Ændringsforslag, som giver Tillæg paa Tillæg til Bygninger, men det kommer af den stadige Stigning af Lønningerne, af Priserne paa Materialerne og af hele den yderst uheldige Maade, hvorpaa Byggevirkensomheden er blevet drevet med de idelige Standsninger, med den lange Henslæbning af Tiden, som jo er noget af det, der fordyrer allermest, naar der er Tale om et Byggeforetagende. Kort sagt, dette Finansaar repræsenterer de højeste Udgifter paa alle Omraader. Heldigvis, ligesom dette Finansaar har set Kulminationen, har det ogsaa i de sidste Maanedre set en Aftagen, men det er klart, det gælder for Staten, som det gælder for private forretningsdrivende, at Virkningerne af de synkende Priser, ogsaa de synkende Engros-Priser, først gør sig gældende efter nogen Tids Forløb, idet man altid ligger med Lagre, indkøbte til de høje Priser. Man kan altsaa sige, at Finansaaret afgjort har staaet i Dyrtidens Kulminations Tegn, og dette maa jo i høj Grad erindres, naar man ser paa det samlede Resultat.

Endelig ønsker jeg at fremhæve, hvad jeg allerede har nævnt før, at der har været vist en meget energisk Virksomhed, tør jeg nok sige, fra Statens Side for igennem Iværksættelse af offentlige Arbejder, gennem Ydelse af Laan og gennem Tilskud til Boligbyggeriet at bøde paa Arbejdsløsheden og bøde paa de uheldige sociale Forhold, der ogsaa paa anden Maade er opstaaet. Selvfølgelig sætter ogsaa dette i meget høj Grad sit Præg paa Tillægsbevillingsloven, og denne Side af de særlige Forhold, der paavirker Finansaaret 1920—21, vil vi jo genfinde i 1921—22, idet Regeringens Bestræbelser paa de af mig omtalte Omraader her maa fortsættes, da vi endnu saa langt fra er kommet ud over Kriseforholdene.